

ผลกระทบกรณีการเลื่อนโครงการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทน

ภาพที่ ๑

ในปัจจุบันกองทัพอากาศมีเครื่องบินขับไล่โจมตี จำนวน ๕ฝูงบิน ซึ่งกองทัพอากาศได้ดำเนินการปรับปรุงขีดความสามารถของอากาศยานที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถดำรงขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจเอาไว้ แต่เนื่องจากข้อจำกัดด้านอายุของอากาศยานมีผลต่อขีดความสามารถของอากาศยานที่ลดลง ข้อจำกัดการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่มีราคาสูงขึ้น รวมทั้งมีระยะเวลาในการจัดหาพัสดุดะโหล่ที่ยาวนาน ส่งผลให้กองทัพอากาศมีความจำเป็นที่จะต้องทยอยปลดประจำการอากาศยานประเภทเครื่องบินขับไล่โจมตีจาก ๕ ฝูงบิน จนเหลือ ๒ ฝูงบิน ในปี พ.ศ.๒๕๗๕ โดยกองทัพอากาศได้วางแผนดำเนินการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตี จำนวน ๑ ฝูงบิน เพื่อมาทดแทน ๓ ฝูงบินที่ได้วางแผนทยอยปลดประจำการ เพื่อให้สามารถดำรงขีดความสามารถในการปฏิบัติการบินรบในอากาศและการโจมตีทางอากาศต่อไปเป็นเวลาอย่างน้อยอีก ๔๐ ปีนอกจากนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการปลดประจำการของอากาศยานและเป็นไปตามแนวทางการปรับลดกำลังพลของกระทรวงกลาโหม กองทัพอากาศได้วางแผนปรับลดกำลังพลจำนวน ๕ เปรอร์เซ็นต์ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๖๕-๒๕๗๐ และเพิ่มขึ้นเป็น ๗ เปรอร์เซ็นต์ ในปี พ.ศ.๒๕๗๐-๒๕๗๕

ภาพที่ ๒

สถานการณ์ปัจจุบันมีการขยายอิทธิพลจากชาติมหาอำนาจสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น รวมถึงปัญหาการเมือง และความมั่นคงภายในแต่ละประเทศ ทำให้หลายประเทศในภูมิภาคมีการสะสมกำลังทางทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังทางอากาศที่มีขีดความสามารถสูงในการปฏิบัติการทางทหาร อาทิ เมียนมา, มาเลเซีย และเวียดนาม โดยมีการจัดหาเครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูง (เช่น เครื่องบินแบบ Su-27 และ Su-30) ซึ่งอันดับของกำลังทางอากาศของไทยในปัจจุบันอยู่ในอันดับที่ ๕ ในอาเซียน กองทัพอากาศจึงจำเป็นต้องจัดเตรียมกำลังให้มีขีดความสามารถและศักยภาพกำลังรบทัดเทียมกับประเทศรอบบ้าน เพื่อเป็นการป้องปรามและเตรียมพร้อมรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น ในการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทนสมรรถนะสูงยุคที่ ๕ คือเครื่องบิน F-35 ซึ่งราคาปัจจุบันลดลงต่ำกว่า ๘๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๑๙ โดยคาดการณ์ราคา Lot ๑๔ อยู่ที่เครื่องละ ๗๗.๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งลดลง ๑๒.๘ % จาก Lot ๑๑ และมีส่งมอบ เครื่องบิน F-35 แล้วมากกว่า ๘๒๐ เครื่อง ทำการบินไปแล้ว ชม.รวมทั้งสิ้นกว่า ๕๔๐,๐๐๐ ชม.บิน จำนวน นักบินที่ได้รับการฝึกตามโครงการแล้วมากกว่า ๑,๖๙๕ คน และ จนท.กว่า ๑๒,๕๒๐ คน ปฏิบัติภารกิจแล้วใน ๘ หน่วยงาน (Service) ประกาศความพร้อมปฏิบัติการแล้ว ๑๒ หน่วยงาน จากประเทศที่มีประจำการใช้งาน ณ ปัจจุบันทั้งหมดจำนวน ๙ ประเทศ นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายต่อชั่วโมงในการปฏิบัติการ ในปัจจุบันยังลดลงถึง ๕๐% นับจากปี ค.ศ.๒๐๑๕

ภาพที่ ๓

พัสดุดะโหล่ของอากาศยานเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ดำรงขีดความสามารถป้องกันของกองทัพอากาศ เนื่องด้วยในสภาวะการปัจจุบัน อากาศยาน บ.ขับไล่โจมตีของกองทัพอากาศอายุการใช้งานมาในห้วงระยะเวลา ๒๐ - ๔๐ ปี ซึ่งอยู่ในระยะ Aging Phrase ยังผลให้สายการผลิตพัสดุดะโหล่ในการซ่อมบำรุงมีการปิดสายการผลิตและในบางรายการไม่สามารถจัดหาได้ เป็นปัจจัยให้ห้วงเวลาจัดหาพัสดุดะโหล่ทดแทน (Long Lead Time) ในส่วนของพัสดุดะโหล่ในส่วนต่าง ๆ ของอากาศยาน แม้ว่าการดำรงสภาพอากาศยานที่มีการใช้งานอยู่แล้วจะทำ

ให้กองทัพอากาศสามารถประหยัดงบประมาณได้บางส่วน แต่หากพิจารณาตามข้อเท็จจริง การดำรงสภาพอากาศยานที่มีอายุการใช้งานยาวนานนั้นส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านความปลอดภัย งบประมาณซ่อมบำรุงที่สูงขึ้น ความพร้อมรบของอากาศยานที่ลดต่ำลง

ภาพที่ ๔

เครื่องบินขับไล่โจมตียุคที่ ๕ สามารถปฏิบัติการกิจทดแทนทดแทนเครื่องบินขับไล่โจมตียุคที่ ๔.๕ ได้ในอัตรา ๑:๓ และแทนเครื่องบินขับไล่โจมตียุคที่ ๓-๔ ได้ในอัตราส่วน ๑:๖

ภาพที่ ๕

กองทัพอากาศได้วางแผนในการจัดหาในปริมาณที่ลดลงแต่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจที่สูงขึ้นตามความมุ่งหมายให้กองทัพอากาศสามารถยกระดับสู่กองทัพอากาศคุณภาพ “Quality Air Force” เพื่อให้มีขีดความสามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ และสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ตลอดจนกองทัพอากาศได้วางแผนผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมและประโยชน์กับประเทศไทยมากที่สุด โดยกองทัพอากาศมีแผนที่จะเสนอให้บริษัทผู้ผลิตประเมินขีดความสามารถของบริษัทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยที่มีศักยภาพเพื่อจ้างผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ภายในประเทศ (S-Curve 11) และการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเจ้าหน้าที่ในการซ่อมบำรุงเพื่อให้มีขีดความสามารถและองค์ความรู้ (S-Curve 12) เพื่อต่อยอดในอนาคต กองทัพอากาศรับรู้และเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ การจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทนในครั้งนี้จึงมุ่งสู่การยกระดับกองทัพอากาศและประเทศไทย สู่การมีเทคโนโลยีใหม่ที่เป็นเทคโนโลยีขั้นสูง โดยนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศซึ่งเป็นส่วนสำคัญเพื่อให้ประเทศไทยสามารถผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีโอกาสสร้างงานในลักษณะแรงงานฝีมือ ซึ่งมีค่าตอบแทนสูง

ภาพที่ ๖

เครื่องบินแบบ F-35 A มีขีดความสามารถและคุณสมบัติตรงตามความต้องการตามรายละเอียดความต้องการเครื่องบินขับไล่โจมตีและระบบที่เกี่ยวข้องตามที่ ทอ.ได้กำหนดไว้ ซึ่งหนึ่งในรายละเอียดความต้องการด้านระบบอาวุธที่สำคัญซึ่งได้กำหนดไว้คือ มีขีดความสามารถในการใช้ระบบอาวุธที่มีประจำการอยู่ในกองทัพอากาศ โดยอาวุธดังกล่าวได้แก่ GP Bomb Mk 80 Series, GBU-10 Series, GBU-12 Series และ AIM-120 Series นอกจากนี้เครื่องบินแบบ F-35 A ยังติดตั้งปืนใหญ่อากาศยานขนาด ๒๕ มิลลิเมตร และสามารถติดตั้งใช้งานระบบอาวุธที่ทันสมัย มีความแม่นยำสูง ทั้งระบบอาวุธนำวิถีอากาศ-อากาศ, อากาศ-พื้น, อากาศ-ผิวน้ำ เช่น AIM-9X, JDAM, AGM-158 JASSM เป็นต้น ซึ่งกองทัพอากาศจะได้พิจารณาจัดหาเข้าประจำการตามกรอบงบประมาณที่เอื้ออำนวยต่อไป

ภาพที่ ๗

จากข้อมูล Defense Security Cooperation Agency (DSCA) ซึ่งเสนอข้อมูลประเทศที่ร่วมผลิตและสั่งซื้อเครื่องบิน F-35 มีประเทศที่ร่วมในการสั่งซื้อเครื่องบิน F-35 รวม ๒๐ ประเทศ ยอดรวมการสั่งซื้อกว่า ๓,๔๐๐ เครื่อง ซึ่งจะส่งผลให้ราคาเครื่องบินลดลง และค่าอะไหล่และการซ่อมบำรุงลดลง

ภาพที่ ๘

สำหรับการดำเนินการที่ผ่านมาของโครงการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทน กองทัพอากาศได้ส่งหนังสือ Letter of Request (Price and Availability : P&A) ให้กับ JUSTMAGTHAI เมื่อ ๒๘ ธ.ค.๖๔ เพื่อให้เข้ากระบวนการ ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการขออนุมัติจากหน่วยงานต่าง ๆ ของสหรัฐ โดยมีระยะเวลาการขอ P&A ทั้งสิ้นโดยประมาณ ๑๒ เดือน คาดการณ์ว่าจะได้รับคำตอบภายในการขอ P&A ภายใน ม.ค.๖๖ โดยถ้าหากได้รับการอนุมัติการขาย พร้อมทั้งทราบระยะเวลาการจัดหา รวมถึงราคาขุโธปกรณ์ กองทัพอากาศจะสามารถดำเนินการในเรื่อง Letter Of Offer And Acceptance (LOA) กับทางการสหรัฐฯ แล้วเสร็จใน มิ.ย.๖๖ ซึ่งจะส่งผลให้กองทัพอากาศจะสามารถลงนามในหนังสือ LOA และสามารถผูกพันงบประมาณได้เรียบร้อยใน ส.ค.๖๖ ซึ่งการดำเนินการในการจัดทำหนังสือ LOA กับทางการสหรัฐฯ กองทัพอากาศต้องทราบงบประมาณ ที่กองทัพอากาศจะได้รับในโครงการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทนก่อน ถึงจะทำการตกลงกับทางการสหรัฐฯ ได้ ถึงจำนวนอากาศยาน และส่วนสนับสนุนอื่น ๆ ภายใต้การจัดทำสัญญาตามกรอบงบประมาณที่ได้รับ แต่หากกองทัพอากาศมิได้รับงบประมาณในปี ๖๖ ก็ไม่สามารถจัดทำหนังสือ LOA กับทางการสหรัฐฯ ได้ และหากกองทัพอากาศเสนอความต้องการเครื่องบิน F-35 ในปี ๖๗ จะทำให้ต้องรอคิวการพิจารณาสายการผลิต และไม่สามารถเริ่มกระบวนการจัดหาได้ทัน ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กรีซ และสาธารณรัฐเชค (กลุ่ม NATO) ซึ่งมีแผนจะสั่งจองการผลิต ในปี ๖๕-๖๖ หากกองทัพอากาศสั่งจองการผลิตล่าช้าจะต้องต่อคิวจากทั้ง ๓ ประเทศดังกล่าว และความพร้อมปฏิบัติการของเครื่องบิน F-35 ครบฝูง จะเลื่อนออกไปเป็นปี ๗๗ ซึ่งในห้วงเวลา ระหว่างปี ๗๕ - ๗๗ ส่งผลให้ประเทศไทยจะขาดขีดความสามารถในการป้องกันภัยทางอากาศ เนื่องจากการปลดประจำการเครื่องบินขับไล่โจมตีที่มีอายุการใช้งานจำนวนมาก

ภาพที่ ๙

จากความจำเป็นที่กองทัพอากาศต้องดำรงขีดความสามารถในการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ การดำรงความพร้อมรบ และหากมิได้จัดสรรงบประมาณในโครงการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทน ในปี ๖๖ จะเป็นผลให้กองทัพอากาศไม่สามารถจัดทำหนังสือ LOA กับทางการสหรัฐฯ ได้ทันในปี ๖๖ ได้ ส่งผลให้การดำเนินการในการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทนล่าช้าไปอีก ๒ ปี ซึ่งทำให้เสียโอกาส และขาดความพร้อมรบของฝูงบินขับไล่โจมตีทดแทนที่ล่าช้าจาก ปี ๗๕ เป็นปี ๗๗

กองทัพอากาศกำหนดความต้องการระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๗๓) ตามที่ระบุในสมุดปกขาว พ.ศ.๒๕๖๓ ปรับปรุงแผนการจัดหาเครื่องบินขับไล่โจมตีทดแทน โดยคณะกรรมการศึกษาและจัดทำความต้องการเครื่องบินขับไล่โจมตีให้มีความเหมาะสมกับงบประมาณที่กองทัพอากาศได้รับ และคำนึงถึงขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจให้ได้ในปี ๗๕ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ระยะที่ ๑ ผูกพันงบประมาณ ๔ ปี (๖๖ - ๖๙) จำนวน ๒ เครื่อง วงเงินงบประมาณ ๗,๓๘๒ ล้านบาท
  - ระยะที่ ๒ ผูกพันงบประมาณ ๔ ปี (๖๘ - ๗๑) จำนวน ๔ เครื่อง วงเงินงบประมาณ ๑๔,๖๒๘ ล้านบาทเศษ
  - ระยะที่ ๓ ผูกพันงบประมาณ ๔ ปี (๗๒ - ๗๕) จำนวน ๖ เครื่อง วงเงินงบประมาณ ๒๑,๙๒๔ ล้านบาทเศษ
- รวมเป็นวงเงินรวมทั้งสิ้น ๔๓,๙๓๕ ล้านบาทเศษ